

Dolenjske Novice.

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je za celo leto 1 gld., za pol leta 50 kr. — Naročnino in dopise sprejema J. Krajec v Novem mestu.

Kdor želi kako oznanilo v „Dolenjske Novice“ natisniti dati, plača za dvostopno petit-vrsto 8 kr. za enkrat, dvakrat 12 kr., trikrat 15 kr.

Gospodarske stvari.

Najpotrebnejše orodje umnega kletarstva.

(Dalje.)

Žveplalna kadilnica (glej podobo 2 zadnjega lista) obstoji iz svetilnici podobnega dela in pa dvakrat pravokotno prelomljene cevi. Cev ima na sebi dve plošči a) in b), pri prvi se da cev sneti. Narejena mora biti ta kadilnica pač iz bakra, sicer ni trpežna, ker jo žvepleni dim v kratkem času popolnoma razje. Svetilnici podobni del ima vrata, skozi katera se žveplo vanjo dene ter zažge. Žveplo za to rabo je nalašč na ozke papirne ali pa platnene zrezke nanešeno. Imenuje se tako žveplo kletarsko žveplo (nemški: Schwefel-Einschlag) ker je na poseben način napravljeno, namreč tako, da nima arsenika v sebi, da torej ne more škodovati.

Kedaj in kako se pa žveplalna kadilnica rabi? Rabi se v večih slučajih kakor 1.) ako ni mogoče sodov do véhe polnih imeti. Dostikrat nanese že tako, da ni sod poln. V nepolnih sodih postane pa vino kaj rado kanasto, cikasto, zvešano. Vsem tem neprilikam pridemo v okom, ako

v kadilnico primerno veliki košček kletarskega žvepla utaknemo, ga zažgemo ter njegov dim po cevi kadilnice, katero v vehino luknjo soda zataknemo, nad površje vina napeljemo, ter precej na to vého zopet zabijemo.

Ako to delo vsakih 14 dni ponovimo, obvarujemo prav gotovo vino pred kanom, scikanjem in zvešanjem. Sleherni mora prevedeti, da je žveplalna kadilnica še posebno za krčmarje, gostilničarje, sploh za vse tiste prav priporočljiva, kateri iz kakega polovnjaka ali še manjšega bečka vino prav dolgo točijo. Vsem takim se prav gotovo, posebno v poletnem času, ko je tudi v marsikateri kleti gorko, gotovi del vina scika, ali pa postane vsled kana čisto brez moči, ali se pa zveši. Z zakadenjem pride se vsemu temu v okom. Rabi se žveplalna kadilnica 2) pri nekaterih boleznih vina, na primer pri zavrelci, sčernenji vina itd. Ako se bolezen zapazi o pravem času, pretočiti se mora vino precej v močno zakajeni sod; za to zakajenje služi pa ravno kadilnica najboljša.

Rabi se žveplalna kadilnica 3) za pravilno shranitev prazne vinske posode; sodov, barigelj, polovnjakov, bečkov. Za to delo pa gotovo z naj-

PODLISTEK.

Kakó se je opekel stari Čelesnik.

(Črtica iz kmečkoga življenja; spisal —č.)

(Dalje.)

„Seveda vi mislite oče Čelesnik, da ne bi mogel kedo drugi takove papirčke delati; res težko je vže, ali ni zato nemóžno. Kaj bi dali meni, ko bi vam jaz napravil petdesetak in ne jeden, dva — nego celi kupček? Hé, hé, gledate me oče Čelesnik in se čudite in vendar prašam vas, ali se ne bi hoteli poslužiti sreče, katera vas je obiskala sedaj?

„Hm, hm, ne rečem, da ne — ne rečem, da ne“, zmajeval je zopet z glavo stari Čelesnik, a v duhu prešteval je vže lepi kupček novih, novcastih petdesetakov, kateri bodejo romali v njegov omarček.“

„Da, taka je, oče Čelesnik, prav taka. Kedo bi ne pustil sreče v hišo, če na njegova vrata

potrka. Vidite, oče Čelesnik, vem, da ste vi možak, zato sem tudi prišel semkaj k vam, ali se ne bi midva dogovorila, da tudi vas osrečim, kakor sem vže mnoge druge in da napravim takov le kupček novih, novcastih petdesetakov? Kaj pravite, oče Čelesnik?“

„I pa dajva, seveda pošteno, saj znate, da se jaz ogibljem nepoštenih stvari“ — dejal je stari Čelesnik.

„Čast vam, čast, oče Čelesnik, kedo bi tu mislil na kaj nepoštenega. Če je smejo delati oni, zakaj pa je mi ne bi? In kakove škode zaradi tega cesarju? Seveda na skrivnem se mora to napraviti, na skrivnem, da drugi ne zvedó, saj znate, kakovi so ljudje, zato bi pa tudi potreboval kakov bolj skrivni kotichek.“

„Ej, to se bode vže dobilo. Gori pod streho napravil sem prošle pomladi malo sobico, tja gori se zavlečete in živa duša ne bode znala za vas!“

večjo koristjo Prvi pogoj vsega umnega kletarstva je prava shranitev praznih sodov. V tem obziru se pa ravno na Dolenjskem ravna še sploh skoraj kaj napačno. Nočemo navajati, kako je v tem obziru pri enem in drugem napačna navada. Navêsti hočemo le, kako da Francozi in Nemci, torej prvi kletarji sveta, svojo vinsko posodo shranjujejo, in kdor hoče pametno postopati, naj jih posnemlje, kdor pa tega noče, ostane naj pri starem kopitu. Dober svet ni še sila.

Francozi in Nemci vsak izpraznjeni sod, najprej s čisto vodo popolnoma operejo. Manjšo posodo na ta način, da v polovnjak, bariglo, beček tolikokrat nekoliko popolnoma čiste vode nalijejo, ter z njo posodo močno hotajo, dokler ne odteka iz nje popolnoma čista voda, tako čista, kakoršna je bila v njo vlita. Na to puste tako oprano posodo dalje časa (do 24 ur) na vehi ležati, da se voda iz nje popolnoma ocedi, ter tudi nekoliko osuši, na kar jo z žveplalno kadilnico prav fino zakadé ter zabijejo. Za tako zakaditev poslužujejo se kadilnice tako, da njeno cev pri ploščici b) razklenejo ter cev do ploščice v lukinjo čepa zataknejo. Vehno luknjo puste pri tem odprto, in še-le kadar se iz nje prav močno kaditi prične, jo hitro zabijejo, isto tako pa tudi lukinjo čepa. Veliko posodo pa shranjujejo Nemci in Francozi tako le: Sodu odzamejo vratca in v sod spravijo človeka, kateri ga s posebnim orodjem, tako zvano šešlo, z vodo čez in čez omeče, precej na to pa tudi s posebno, nalašč za to narejeno veliko krtačo, izkrtači. To delo ponavlja z večkrat premeneno vodo toliko časa, dokler ne odteka iz soda tako čista voda, kakoršna je bila, ko se je v sod vlila. Tako fino spran sod puste potem 24 ur na miru, da se vsa voda na vampu nabere, ter sod neko-

liko osuši. Po preteku 24 ur poberejo s čisto ruto vodo iz soda, ga zaprejo ter kakor že povedano z žveplom zakadijo. Zakajenje ponavlja se potem, dokler se sod zopet ne rabi, vsak mesec, ali vsaj vsak drugi mesec. Kadar se misli pa zakajeno posodo zopet z vinom naliti, izprati se mora se ve da v novič prav fino. Tako shranjena posoda ne more nikdar splesniti, nikdar cikasta postati, nikdar spustobiti se, nikdar se razsušiti. Korist žveplalne kadilnice je torej velika. Prašanje pa nastane, ali ni tako rabljeno žveplo človeškemu zdravju škodljivo? No, ako ne škoduje Francozom, Nemcem, Ogrom itd., tudi Dolenjcem ne bode.

Dolenjci! Slovenci!

Pisali smo vam vže mnogo, kakošni gospodje naj se volijo v državni zbor; govorili vam tudi, koga nikar ne volite. Slišali ste razun tega pastirski list, v katerem vam vsi avstrijski škofje govoré na srcé, kako se vam je vesti, da bodete volili po svojej vesti, ter tako spolnili svojo dolžnost. Novice vam o tem ne bodo več mnogo pripovedovale; rečejo le: ravnajte se potem, kar ste vže slišali. Meščani in tržani, ki imate volilno pravico, pa vi možje, ki ste bili izvoljeni v kmečkih občinah za volilne može, ne glejte ne na desno ne na levo, ne slušajte nikacih obljub, ampak storite svojo dolžnost, dobro vedé, da bodete tudi od volitve kedaj dajali odgovor. Priporočajo pa se Vam ti-le gospodje od volilnega odbora v Ljubljani:

V kmetskih občinah dne 3. marca:

1. Za sodniške okraje: Novo Mesto, Krško, Kostanjevica, Črnomelj in Metlika: gospod Viljem Pfeifer.

„Pa časa potrebujem, časa tudi. Saj znate, da za vsako dobro stvar treba časa, tako tudi tu. V enem dnevu, znate, da ne bodem dogotovil celi kupček bankovcev — hm, kakov teden bode vže pretekkel. Tudi jeden pedesetak mi bodete dali, po katerem bodem napravljaj druge, to se zna, da vam ga potem vrnem, kaj ga treba meni, saj je napravim, kolikor hočem. Ker o samem zraku ne bodem mogel živeti, bodete mi tudi pridno jesti in piti nosili, kaj bi tajil, jem in pijem rad, pa saj tudi moram pri svojem težavnem delu. Kedo bi pač lačen in žejen delal? Še ničesa bi vas prosil, oče Čelesnik, da me namreč ne bodete motili in popraševali, kako mi uspeva delo, jaz tega ne trpim, kedar bode vse gotovo, tedaj vam pa prinesem bankovce. Saj znate, da želi vsaki pri delu mir. To je bodete gledali, takov-le kupček samih novih, novcastih pedesetakov!“ — in pokazal je tujec smehljaje z roko na mizi, koliko je bode napravil.

„Nu, ste li zadovoljni, oče Čelesnik“ poprašal je zvedavo Čelesnika in mu nastavil svojo roko.

„Tudi vi bodete morali molčati!“ — šepnil je stari Čelesnik in mu segel zadovoljno v roko.

In še dolgo kramljala sta naša znanca pri kozarcu dobre starine. Tujec objasnjeval je Čelesniku svoje delo, a stari Čelesnik poslušal ga je z odprtimi ustmi in ušesi, dokler ju ni naposled opomnila stara Čelesnica, da bi bilo naposled vendar vže čas k počitku. In spremil je Čelesnik tujca v malo podstrešno sobico, potem je pa tudi on legel, vendar ni mogel dolgo, dolgo zaspati. Ko ga je naposled vendar-le prematal zaspanec, sanjal je lepe, lepe sanje. Sedel je na klopčici pred svojo hišo in gledal po vrtu. Najedenkrat začela je trava rasti in se širiti in vzrasli so sami bankovci, koliko travic, toliko novih, novcastih pedesetakov. A on, prinesel je naramni koš, polnil ga z bankovci in nosil notri v omaro. Nosil je, nosil dolgo časa, koš za košem, vendar omara se le ni hotela

2. Za sodniške okraje: Kočevje, Trebnje, Žužemberk, Radeče in Mokronog: gospod Fran Povše, deželni poslanec in posestnik v Ljubljani.

3. Za sodniške okraje: Ljubljanska okolica, Vrhnika, Velike Lašče, Ribnica, Litija in Zatičina: Karol Klun, kanonik in deželni poslanec.

4. Za sodniške okraje: Kamnik, Brdo, Kranj, Škofja Loka, Radovljica in Kranjska gora: gosp. grof Karol Hohenwart.

5. Za sodniške okraje: Postojno, Lož, Bistrice, Senožeče, Vipavo, Logatec in Idrijo: gosp. dr. Andrej Ferjančič.

V mestih in trgih dne 5. marca:

1. Za Ljubljano: gosp. dr. Josip Poklukar, deželni glavar in posestnik v Ljubljani.

2. Za Novo Mesto, Višnjo Goro, Krško, Kostanjevico, Črnomelj, Metliko, Kočevje in Ribnico: gosp. Franc Šuklje, c. kr. profesor in deželni poslanec.

Dostavimo le še, da poprašajte zlasti kmetški volilci, svoje gospode duhovne — po njih svetu se ravnajte — in gotovo boste prav volili!

Kaj je novega po avstrijskem cesarstvu?

Volitve — to giblje sedaj povsod; v nekaterih deželah so se že pričele. Pri nas volijo kmetške občine 3. mesta pa 5. februarja. Nadejamo se za gotovo, da bodo povsod izvoljeni v našem listu priporočeni kandidati.

Na **Koroškem** je boj mej Slovenci in ošabnimi Nemci grozno hud. Nemcem so dobra vsa sredstva. Ako bi šlo vse dobro — vzlasti ko bi bili nemški konservativci malo bolj delavni, bi bilo mogoče spraviti dva slovenska poslanca v

državni zbor. — Žalostna resnica pa je, da so naši koroški bratje propali v nekaterih občinah pri prvotnih volitvah, kjer so doslej zmagovali — da si so zmagali v drugih, kjer so prej sploh volili nemškutarsko. Žal, da se ne more reči z gotovostjo, bodo-li prodrli saj z enim poslancem. Morda bodo zopet sami Nemci in nemškutarji zastopali koroške Slovene!

Na **Stajarskem** bomo imeli gotovo toliko slovenskih poslancev kakor doslej. Mogoče pa, da proderejo naši Slovenci tudi v mestih z jednim poslancem.

Na **Goriškem** so nekake razprtije, vendar pa smo prepričani, da kacega poslanca Slovenci ne bodo zgubili. Vrlo se boré naši bratje Slovenci in Hrvatje v Istriji. Vzeli so pri prvotnih volitvah Italijanom nekatere kraje okoli najhujših lahonskih mest n. pr. v Poreču. Ako Bog dá srečo, spravijo isterski Slovani dva poslanca v državni zbor.

V **tržaški okolici** skušajo Italijani spodriniti vrlega dosedanega poslanca g. Nabergoja; mi pa smo vendar prepričani, da bodo stali tamošnji volilci kot eden mož za skušenega gospoda narodnjaka.

Drugod je boj pri volitvah enako hud. Vendar z veseljem povemo, da zgubljaajo nemški liberalci na mnogih krajih svoje moči. Na Spodnjem in Zgorenjem Avstrijskem bodo brez dvoma liberalci dosti zgubili. — Žalostno je na Českem, kjer bodo veliko sedežev dobili brezverni Mladočehi v kvar starim našim zaveznikom. Ako bi nas ti mladiči podpirali v narodnih rečeh, nas v verskih, šolskih nikdar ne bodo. Pa tudi češkej domovini ne bodo prinesli sreče, ampak le gorjé. To bode učila prihodnost.

napolniti. Brisal si je obilni znoj s čela, zgrabil zopet koš in nosil, nosil dolgo časa, dokler se ni zjutraj ves utrujen zbudil.

* * *

In minol je dan, minol drugi, tretji — tujec je bil še vedno pri Čelesniku. Saj mu ni bilo slabo tam gori v sobici pod streho. Sobica bila je kaj prijazna, a bil je navadno v nji zaklenjen, le kadar mu je donesel stari Čelesnik hrane in vina, le tedaj jo je odklenil. Po mizi razložil je nekaj papirja, svinčnikov in drugih priprav, ali le redkokedaj je kaj čaral pri mizi, pač se je pa pretegoval po postelji, ali pa gledal doli po naši lepi dolinici. Stari Čelesnik hranil ga je skrbno, kakor krokar sv. Elijo pri potoku Koritu. Res je časih pristavila njegova drugače misleča žena, zakaj da treba onemu pritepenemu lenuhu gori v sobici mastnega cvrtja ali pa pečenih pišancev, vendar stari umel jo je vselej, če ne z lepo, pa

z grdo umiriti; češ, da ona ne vé, zakaj, da je prav, da je oni tam gori, ali pa, da mora to tako biti, zakaj, da to njo nič ne briga. Ni mi treba omeniti, da je Čelesnik dal tujcu precej v pondeljek nov, novcati pedesetak, da mu bode služil za uzo-rec pri narejanju bankovcev. Da, še celo perilo donesel je tujcu gori v sobico, ko mu je oni dejal, da bi se rad preoblekel. Vselej, kedar je stopil v njegovo sobico, pogledal je zvedavo na malo mizico, ne bi li morda zagledal vže kupček novih bankovcev. Videl ni nič posebnega, nego kup papirja, poprašati pa vendar ni hotel tujca, da mu pokaže, kar je vže dogotovil, da si ga je to zelo skrbelo inanimalo, ali obljubil mu je bil, da ga ne bode popraševal in ostal je mož beseda. „Kaj, potrpel bodem še nekoliko dni“ mislil si je stari „bodem pa tedaj bolj vesel celega kupčka novih, novcatih petdesetakov. Kaj, to bodem imel kaj šteti!“

(Dalje prihodnjič.)

Na **Dunaju** se kristijani strezujejo: začeli so boj proti Judom. Žal, da niso edini; ko bi se združili, bi bilo pač dobro za nje. Vendar je upati, da bodo imeli kristijani med 12 dunajskimi poslanci jih vsaj osem.

Navihani so pa nemški liberalci: kjer so v manjšini, ponujajo, da bi se poravnali z vernimi katoličani, kjer pa imajo večino, — nočejo o tem nič vedeti.

Kaj je novega po širokem svetu?

Srbi imajo novo ministerstvo.

Naš nadvojvoda Franc Ferdinand se je vrnil iz **Ruskega**. Rusi kaj zadovoljno pišejo o tem obisku; upajo, da se bode prijaznost med Avstrijo in Rusijo vedno bolj utrjevala. Govori se, da so naš cesar povabili ruskega na lov v naši Avstriji.

Nemška cesarica je potovala v Pariz. Ob tej priliki se Francozi ne kažejo prijazne Nemčiji, ampak narobe.

Italijani, ki so poseli kos Afrike na obrežju rudečega morja, so imeli na polotoku Buri neko prasko s tamošnjimi ljudmi, 600 mož jih je napalo, ali odbili so jih Italijani ter jim ubili 200 mož.

V **Belgiji** zahtevajo splošno volilno pravico — ali gotovo imajo pravo oni, ki trdijo kralju, da bi to za državo ne bilo koristno, ker doslej še belgijski narod ni zrel za tako vlado.

Piše se nam:

Iz Radeč pri Zidanem Mostu. (Izvirni dopis.) — Jaz kot tujec sem prišel v Radeče v neko gostilno. Tam je bilo nekaj mož, ki so se prav veselo smejali; iz radovednosti le vprašam, kaj da so tako veseli? Dobim odgovor: Mi smo gospodarji vinogradov. Veseli nas pa, da so na Zidanem Mostu prijeli nekega juda iz Dombovarja in ga v Celje poslali zaradi goljufije ponarejenega vina. Kam so ga shranili — si lahko mislite.

Dalje se spominjamo, da bi ravno tako bilo potrebno njegovemu agentu, kateri mu je pri tem pomagal. Lahko rečem, da je dosti ljudij zaradi tega obolelo in da so tudi pod grudo prišli.

Krčmarji, prosim Vas, pustite tiste jude, ne kupujte od njih vina, saj ga dobite pri Vaših vingradnikih poštenega, zdravega.

Iz Kranja se piše: Iz mnogih krajev se v letošnji zimi toži o hudem mrazu. Tudi mi ne smemo zamolčati, da je dné 21. janv. Sava zamrznila med vasmi Breg in Trebačevo.

Kaj tacega se že ni zgodilo tukaj pri nas od leta 1861 — takrat je bilo toliko huje mraz, da so ljudje smeli hoditi in voziti z vozom črez Savo. Letos je pa nevarnost, ker še ni debel led.

Ta grozovita zima nam je tako posušila vode, da po vsem Gorenjskem mlinarji brez dela stojé. Že glavna reka Sava je tako opešala, da se že po savskih mlinih kolesa počasno sučejo.

Ivan Perčič.

Iz Idrije. — Na večer prve postne nedelje letošnjega leta je umrl tukaj Anton Ribič v 77. letu svojega življenja. Znan je bil prejšnja leta široko po Dolenjskem kakor ženitvanski godec; s svojimi nedolžnimi burkami je znal razveseljevati vsako družbo. Akoravno je blizu 30 let v Novem Mestu in njegovi okolici preživel, vendar ni nikdar pozabil svojega rojstvenega kraja: Rake. Bil je vrl domoljub. Raškega vina in sadja, raške cerkve, orgelj in zvonov, prelepe lege farne vasi ni zamogel nikoli dovolj prehvaliti; vselej se je razveselil ko je slišal kaj raškega. Zato mu je pa tudi veliki raški zvon zapel žalostno pesem k poslednjemu počitku. Rajni je bil usmiljenega srca, zato je pa našel usmiljenje.

Pristavimo, da je bival pokojni zadnja leta v Idriji pri g. beneficijatu Picigasu. Veleč. gospod je svojega dobrotnika v njegovi starosti jako lepo oskrbel ter mu tudi po smrti skazal čast, kakor jo more skazati le sin svojemu očetu.

Iz semenišča sv. Tomaža v Št. Pavlu v severnej Ameriki nam piše bivši gimnazijalec v Novem Mestu med drugim sledeče: Lanske velike počitnice bil sem nekaj dni na potovanji v Severni Minesoti. Ker ste gotovo brali o Ločnikarjevem posvečevanju v opata Št. Ivanske opatiije in o novi maši rojaka Homarja pri Sv. Štefanu na kranjski naselbini, ni mi treba tega ponavljati.

Dné 4. oktobra bil sem v Mineapolisu (jedno uro od semenišča oddaljeno mesto) v razstavi, kjer sem slišal znamenitega dunajskega komponista Straussa godbo. V osmih dnéh prigodel si je malenkost 18.000 dolarjev. Iz Mineapolisa se je povrnil v Njujork, kjer ostane celo zimo. Dné 4. novembra sem prvič volil — bile so volitve guvernerja za Minesoto in družih uradnikov. Od 23. januarja do 9. februarja imamo počitnice. Spomladi prične milijonar Hill (protestant) zidati namesto sedanjega semenišča novo, ki bode stalo tikoma ob Misisipiju. V ta namen dal je omenjeni gospod našemu nadškofu pol milijona dolarjev. Odprlo se bode semenišče dné 4. okt. 1. 1892, ko se bode ob enem obhajala tudi 50letnica, odkar je bila postavljena prva katol. cerkva v Št. Pavlu.

Koliko katolikov je v Zjedinjenih državah, se ne dá natanko določiti. Njih število ceni se od 8 do 13 milijonov. Hoffmann-ov „Catholic Directory“ za l. 1891 jih našteje 8,579.966. Pred sto leti bilo jih je 40.000 s 30 duhovniki. Takrat ni bilo ne jednega hospitala. Za cerkve

posluževali so se skromnih privatnih hiš. Collegium Georgetown bil je jedini zavod za izobražbo učeče se mladine. In sedaj čez sto let? Pred sto leti bilo je 40.000 katolikov — sedaj jih je skoraj devet milijonov. Ti se razdelé na 13 nadškofij, 66 škofij, 5 apost. vikarijatov, 1 apost. prefekturo (za indijanski teritorij). Duhovnikov je 8778, mej katerimi je 2354 redovnikov. Število cerkvâ, misijonskih postaj in kapelic znaša nad 12 222. Za izobražbo duhovnikov skrbi 39 seminarjev, v katerih se nahaja nad 1700 bogoslovcev. V 218 sirotišnicah oskrbljuje se 24.572 revnih otrok — hospitalov je nad 500. Po imenovanem „Directoryu“ imajo katoliki 3277 župnijskih šol, katere obiskuje 665.328 otrok, višjih izobraževališč je 748. — Najmanjša in bržkone tudi najrevnejša škofija je Cheyenska (ustanov. l. 1888) s 4500 vernimi in 6 duhovniki. Naša Št. Pavelska škofija šteje 160.000 katolikov, 157 duhovnikov in 66 župnijskih šol.

Spreobrnjenja so prav redka. Nikjer na svetu protestantje ne obiskujejo tako pridno katoliških cerkvâ — in vendar tako malo spreobrnitev! Katoliški zavodi štejejo mnogo protestantov mej svojimi učenci, toda razmerno le malo prestopi takih učencev v katoliško cerkev. Glavni vzrok temu so predsodki nasproti katoličanom.

Žalostna prikazen je, da leto za letom odpade toliko katoličanov od svoje vere. Ker je razmera mej ljudstvom in duhovniki jako ugodna (na 1000 vernikov 1 duhoven) pomanjkanje duhovnikov ni vzrok temu. Največ jih zapeljejo brezbožne skrivne družbe, katerih kar mrgoli po mestih.

Zamorcev se šteje v Zjedinjenih državah okolo deset milijonov, izmej katerih je jeden milijon Baptistov, ravno toliko Metodistov in samo 250.000 katolikov — ostali so brezverci. Indijancev je še 244.704. Več kakor polovica jih je še popolnoma divjih.

„Cisti uk Lutrov“ je razkosan v 140 sekt, ki se pa cepijo od dné do dné še dalje.

Cerkvenih zapovedanih praznikov imamo šest: Novo leto, Kristusov Vnebohod, Marijino Vnebovzetje, Vseh Svetnikov dan, Marijino Spočetje in Božič. Razven teh praznujemo katoliki v naši državi še 4 državno-narodne praznike:

1. Rojstveni dan „očeta domovine“ (Washington) — 22. februarja

2. Decoration-Day (Gräberschmückungstag) 30. maja v spomin padlih vojakov v zadnji meščanski vojski

3. Objavljenje neodvisnosti — 4. julija.

4. Zahvalni dan (Danksagungstag) se praznuje jeden dan v Novembru.

Spomin odkritja Amerike se bode praznoval l. 1893 v Chicagi s svetovno razstavo, ki

bode trajala od 1. maja do konca oktobra.

Slovencev nas je sedaj sedem v semenišču: pet v bogoslovji in dva v klasičnem oddelku.

Domače vesti.

(Društvo novomeška godba) razposlala je svoja nova pravila in imenik. Pravila dopadejo nam povsem, posebno ker ustrezajo vsestransko in je razpor med gardo popolnoma poravnana ker ima ta vedno vse predprave do godbe; srednja pot, najboljša pot. Vsled pomote izostali so tu navedeni podporniki iz imenika gg: Anton Kušlan, Janez Kušlan, Franc Perko, Adolf Gustin, požarna bramba v Novem mestu, Anton Medved star. in Viktor Durini, kar naj se blagovoli naznanje vzeti. — Ne moremo drugače, kakor da to društvo vsestranski podpora priporočamo.

(Slovenske predstave) bodo v tukajšnji čitalnici v nedeljo dné 8. marca, predstavljalo se bode „Šolski nadzornik“ in „Eno uro doktor;“ 14. marca pa ljudska igra „Na Osojah“. Upamo, da bode naše občinstvo oba krat dolgo zaželjene predstave marljivo obiskalo.

(Pouk za cepljenje trt,) vršil se bo dné 8. marca v Leskovcu, 15. v Metliki, 22. v Št. Rupertu, 25. na Grmu. Ker bo ta pouk spojen z poukom v zasaditvi novih vinogradov in tudi brezplačen, nadejati se je oblega udeleževanja. Poučeval bode vodja kmetijske šole g. R. Dolenc.

(Prvo volitev volilnih mož) je slav. c. kr. okr. glavarstvo zaradi nepostavnega postopanja ovrglo in novo razpisalo na dan 23. t. m. z razglasom od dne 19. feb. 1891, št. 2604. Prišlo je volit izmed 285 volilcev 126. 1. Zvoljeni so preč. gosp. Matevž Frelih, dekan v Trebnjem z 111 glasovi. Čast. gosp. Janez Nagode, kaplan v Trebnjem z 90 glasovi. G. Franc Miklič, posestnik v Starem Trgu z 94 glasovi. G. Anton Ratajec, posestnik v Primštalu z 87 glasovi. G. Anton Potokar, posestnik v Račjem selu z 86 glasovi. G. Janez Jevnikar, posestnik v Lukovku z 78 glasovi. Vseh 6 volilnih mož bo 3. marca v Trebnjem volilo od centralnega volilnega odbora priporočenega kandidata g. Fr. Povše-ta.

(Dijaška ustanova.) Bivši Belocerkovski župnik, znani gosp. Jakob Gruden, ki biva sedaj vpokojen v Turjaku, je dal 1200 gld. za dijaško ustanovo. Uživali jo bodo pred vsem dijaki, sorodovina z imenom Gruden, ako pa teh ne bode, tudi drugi dijaki sorodniki.

† (Umrli) je v tukajšnjih kmetijskih krajih dobro znani gosp. Šolmajer, ki je bil svoje dni jako delaven odbornik naše kmetijske družbe. Bil je zadnji čas posestnik na Rumunskem.

(Prvi letošnji metulj) [citronček] zasluži, da ga po „Novicah“ oznamimo. Našel ga je gosp. tajnik okr. glavarstva tukaj dne 26. febr. Ob času, ko imamo še debel sneg in zjutraj zmrznjena okna, je ta živalica zanimiva.

(Pri porotnih obravnavah) pred c. kr. okrožnim sodiščem v Novem mestu bili so obsojeni: Dne 16. febr. Martin Rozman iz Krške vasi radi hudodelstva zažiga na tri leta. — Dne 17. febr. Janez Intihar iz Legarjev zaradi hudodelstva zažiga na pet let. — Dne 18. febr. Feliks Gorec z Grmade zavoljo hudodelstva poskušnega zavrtnega umora na osem let težke ječe. Ljudstvo se je za obravnave močno zanimalo. Poslednja obravnava privabila je posebno veliko poslušalstva v sodno dvorano, ker so radovedneži hoteli videti obtoženca, kateri je 3. svečana t. l. v Zagorici fare Dobrniške skoz okno ustrelil v glavo Franceta Goleta, ki se je imel drugi dan poročiti z dekletom, katero je Feliks Gorec rad videl.

(Šmarnice za leto 1891.) „Katoliška tiskarna“ v Ljubljani tiska za leto 1891 nove Šmarnice z naslovom „Marijna visoka pesem“, v katerih pisatelj, č. gospod Andr. Kalan, poljudno razlaga hvalnico „Magnifikat“.

Razne vesti.

* (Bučelin pik zdravilo.) Malokomu bi utegnilo znano biti, da je bučela tudi iz zdravstvenih ozirov koristna živalica. Ne samo med, marveč tudi bučele, ali prav za prav njih pik se uporablja kot iz vrstno sredstvo proti protinu, šenu in podobnim boleznim. Kakor poroča „Prager Medicinische Wochenschrift“, poskušal in trdil je dr. Tere zdravljenje protina in reumatiških bolečin z bučelnim pikom, kakoršno zdravljenje je med ljudstvom jako razširjeno in priporočano. Vsled svojih poskusenj trdi zgoraj imenovani zdravnik: Bučelni strup, to je, mravljska kislina, katero spuščajo bučele pri piku iz žela v človeško kri, uporablja se lahko pri vseh reumatiških boleznih. Ako bolezen ni posebno huda, zadostuje že nekaj pikov; ako je pa bolezen hujša, vzlasti kronična, potem je treba do sto bučelnih pikov. Posebno dobro je pa vzlasti to, da takim bolnikom ne prizadevajo bučelni piki skoro nikakoršnih bolečin. Kakor omenjeno, uporabljal je dr. Tere bučelni pik vzlasti pri kroničnih boleznih z dobrim uspehom. To zdravljenje potrjuje tudi neki ogrski bučelar v „Pester Lloyd“-u: „Nedavno sem zvedel, da je imel neki mož zaporedoma šen. Ta mož je bil sam bučelar in tako mu je prišlo jedenkrat na misel, da bi odpravil svojo bolezen z obraza z bučelnim pikom. Vzel je iz panja nekaj bučelic in si jih pritisnil na obraz, da so ga opikale. In glej, namesto da bi mu bil obraz še bolj zatekel, začela je otekline splaknjevati in v štiriindvajsetih urah je bil mož popolnoma zdrav. Jaz sam sem že večkrat bolehal na protinu, in kaj mi je bilo bolj pri rokah, nego poiskati zdravila pri svojih bučelah. Vzel sem torej nekoliko bučel iz panja, pritisnil jih na boleče mesto, in v nekaj urah so mi bolečine popolnoma minole.“

* (Ustrelil) se je v Celovcu 18letni urarski pomočnik Anton More iz strahu, ker je imel svoj izpit napraviti pred zadrugo urarjev.

* (V južno Ameriko) je odpotovalo dne 22. februarja popoldne 850 prebivalcev iz okolice laškega Vidma. Italijanskih podložnikov je mej temi 130, drugi vsi Avstrijanci. Otrok od dva meseca do poldrugo leto starih imajo seboj 73. Ti ubogi ljudje so sestradani, in beračija jih tira iz domačije; Bog daj, da ne še v večjo bedo in nadlogo. — Res usmiljenja vredni ljudje.

Smešnica.

(Pajk in muha.) Pajk je povabil muho prav prijazno, bi li ne hotela njegovo stanovanje pogledati. „Prav rada“, odgovori muha, „nikakor pa ne tvojo jedilno sobo.“

(Poboljšanje.) Častnik, kateri ima obilo dolga, stori sklep, da se bode poboljšal, ali vpraša se: kje bi dobil kakega človeka, da mu posodi 30.000 glid.

Loterijske srečke.

Gradec	31. januarja	3	7	40	21	82
Trst	7. februarja	25	75	31	11	7
Gradec	14. „	48	85	25	5	49
Trst	21. „	90	14	28	44	26

ZAHVALA.

Za milo sočutje mej boleznijo in mnogobrojno spremstvo pri pogrebu mojega iskreno ljubljenega soproga, preblagorodnega gospoda

Toussaint vit. Fichtenau,

dalje za poklonjene krasne vence izrekujem mojo toplo zahvalo.

[57] Antoinetta pl. Fichtenau.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo tužno vest, da je Vsegamogočnemu Bogu dopadlo, našega preljubljenega očeta, g.

Janeza Faleskini-ja

v 41. letu svoje starosti, previdenega z sv. zakrameti za umirajoče danes po polnoči poklicati v srečno večnost.

Pogreb je bil v soboto ob 11. uri dopoldne dolenji Straži.

Dolenja Straža, svečana 1891.

(46)

Žalujoči ostali.

Star pa dober klavir

na prodaj

Kje pove vredništvo „Dol. Novic“. [56—1]

Štev. 89.

(43—1)

Okr. šol svet.

Razpis dražbe.

Dné 16. marca t. l., ob 10. uri dopoldne vršila se bode v Dobrničah, sod. okr. Trebnje, javna ustmena zmanjševalna dražba zaradi oddaje stavbe novega šolskega poslopja.

Oddala se bodo posamezna dela posebej najugodnejemu ponudniku, pridržuje se sicer pa pravica, oddati vso delo vkup le jednemu ponudniku, ako bi se na ta način dosegli ugodnejši pogoji.

Posamezna dela so proračunjena:

1. Zidarsko delo . .	7178	gld.	96	kr.
2. Kamenarsko delo .	284	"	9	"
3. Tesarsko delo . .	2480	"	86	"
4. Mizarsko delo . .	909	"	60	"
5. Ključarsko delo .	719	"	82	"
6. Kleparsko delo .	157	"	23	"
7. Barvarsko delo .	178	"	83	"
8. Steklarsko delo .	236	"	81	"
9. Lončarsko delo .	18	"	18	"
10. Šolska oprava .	513	"	80	"

Torej za skupni znesek . 12678 gld. 18 kr.

Dražbeni pogoji, vsled katerih ima vzlasti vsak ponudalec položiti vadij od deset odstotkov, podvzetnik pak varščino v enakem znesku, morejo se poizvediti od dné 4 marca t. l. naprej do dné dražbe pri c. kr. okrajnem šolskem svetu.

C. kr. okr. šolski svet

v Rudolfovem dné 26. februvarja 1891.

II. Razglas.

Ker k občnemu zboru prve dolenske posojilnice v Metliki dné 15. februvarja 1891 dovolj povabljenih prišlo ni, se občni zbor vnovič na

15. marca 1891 ob 9. uri dopoldan

v občinsko pisarno v Metliki z dostavkom skliče, da se bode ta dan, čez na dnevni red stavljene predmete, brez ozira na število navzočih društvenikov, sklepalo.

Nadzorstvo I. dolenske posojilnice

v Metliki 16. februvarja 1891. (52)

Štev. 244.

Razglas.

Mestno županstvo naznanja, da je izpraznjeno mesto

mestnega stražnika.

Prosilci, kateri so značajni ter znajo brati in pisati, naj vložé svoje prošnje do 15. marca 1891.

Mestno županstvo Rudolfovo

(53) dné 25. februvarja 1891.

Službo iščem

naj bi bilo za vavpta ali logarja ali pa tudi gostilne na desetek, sem oženjen, in se lahko skažem z dobrimi spričali.

Urban Žurman,

(56)

Selo Radatovič, Ušiče, Pošta Metlika.

Lep nov mlin

blizo železnice na Štajerskem, s tremi tečaji, dobro narejen, voda stoji osem metrov visoko in je je obilo, v obližji tega mlina je premogokop, k mlinu spadajo trije orali zemljišča, prodaja se po prav nizki ceni ali dá tudi v najem. (44—1)

Dobé se pri meni tudi razne vrste deli železnine za mlino in žage, velike koleša z lesenimi zobmi (palci) in železnimi legami (lager), koleša za jermena itd. Tudi prodam veliko skoraj novo žago (Bandsäge). Kedor želi omenjenega kaj kupiti oglasi naj se pri Janez Lenardu, Reichenberg (Štajersko).

Žagarja,

kateri bi prevzel delo na dveh žagah in je dobro izurjen v rezanji tavel, parket in tudi druge vrste desk, sprejemem takoj pod ugodnim pogojem

Več se izvé pri meni samemu.

Janez Pehani,

(51—1)

lesni trgovec v Žužemberku (Dolenjsko).

32 novih vozov,

različne velikosti, trpežnih in solidno izdelanih, naprodaj je pri Fran Wallandu v Žužemberku. (55—1)

Hiša pri okrajni cesti

med Lašičami in Ribnico, obstoječa z dvema sobama, dvema spalnicema, dveh obokanih kleti, poleg tega je tudi skedenj, hlev, svinjak in ena njiva. Vse je v dobrem stanu. Plačilni pogoji so jako ugodni. Več se poizvé pri

Jožef Poljancu

(48—1)

Praprčé štev. 9 pošta Lašče.

Prodajalnica v najem.

Na prav dobrem prostoru ležeča prodajalnica, z vsó potrebno opravo se takoj odda v najem.

Katarina Adamle

(47)

hiš. štev. 4 v Šmarjeti.

Podpisani opozorim slavno občinstvo na svojo zalogo bele tkanine, rumburških tovarn in iz kaznilnice Lepoglava (Königl. Strafanstalt Lepoglava) in sicer: prazno in domače platno; več vrst platna za arjuhe (Leintücher); v eno širjavo t. j. 150 do 165 cm. široko tanko pravo platno (Reinleinen) in mnogo vrst belih šifonov; bele in barvane mizne naprte (Tischtücher) prtiče in brisavke (Serviette, Handtücher) itd.

Ob enim priporočim tudi mojo bogato zalogo črnega tibeta in kašmira od 50 do 230 cm. širokosti.

Fr. Božič,

trgovec v Rudolfovem.

Lepo stanovanje pri Šmarjeti.

Velika hiša ali gradič s petimi sobami, kuhinjo, dvema kleti in nekoliko vrta z sadnim drevjem nasajenim na lepem solčnem kraju, pet minut od farne cerkve, pripravno za kakega duhovnika v pokoju ali tudi za kako rokodelstvo, daje se v najem ali tudi proda. Več o tem pové Janez Čudovan, posestnik v Gorenji vasi, pošta Šmarjeta. (31—3)

4000 velikonočnih jerbasesv (pletenic)

ponuja (42—2)

M. Pakič v Ljubljani.

Hiša v eno nadstropje (45—1)

na priličnem prostoru v Novem mestu se takoj iz proste roke proda. Kje pove uredništvo „Dol. Novice“.

razprodaja

Podpisani nameravam svojo manjšo, nasproti glavni prodajalnici ležečo štacuno opustiti, zatoraj napravim (30—3)

razprodajo

od 1. svečana dalje.

Različno blago za moške in ženske obleke itd. razprodajalo se bo

pod fabriško ceno!

Josip Ogoreutz v Novem Mestu.

Razprodaja!

Dober klavir

je na prodaj po nizki ceni na Raki, hiš. št. 74.

Bilanca

posojilnice v Črnomlju, registrovane zadruge z neomejeno zavezo za šesto upravno leto 1890

A k t i v a		gld.	kr.	P a s i v a		gld.	kr.
Inventar		189	55	Deleži (631 društvenikov ima 1415 deležev á 2 gld.)		2830	—
Dana posojila		101266	90	Hranilne vloge		96846	46
Zaostale obresti		225	96	Kapitalizovane obresti od hranilnih vlog		3868	82
Pri drugih zavodih naloženi denar		100	—	Predplačane obresti za 1891		1086	61
Obresti od pri drugih zavodih naložene denarja		3	30	Nevzdignene dividende od deležev		221	16
Predplačani ekspensar		58	09	Vstopnina, ki pr pade k rezervnemu zakladu		174	—
Vrednost tiskovin (kujižie, menjic, dolžnih pisem)		46	66	Čisti dobiček		2257	33
Gotovina 31. decembra 1890		5384	92				
Skupaj		107284	38	Skupaj		107284	38

Poročilo.

Posojilnica imela je koncem leta 1889 društvenikov 579; v letu 1890 jih je izstopilo 35, pristopilo pa 87, tako, da se je število društvenikov povzdignilo na 631, ki imajo 1415 polno vplačanih deležev v znesku 2830 gld.

Prometa bilo je 171.921 gld. 14 kr. toraj za 16.621 gld 42 kr. več od prejšnjega leta; tudi rezervni zaklad narastel je na 41½ gld 11 kr. kar daje večjo sigurnost in olajšuje poročstvo zadržnikov.

Hranilnih vlog ima posojilnica s kapitalizovanimi obresti vred 100.715 gld. 28 kr.

Izposojenega denarja je in sicer:

na menice	20.012 gld. 35 kr.
na zemljišča vknjiženega	32.290 „ 31 „
na dolžna pisma, katera tudi poroki podpišejo	48 964 „ 24 „

tedaj skupaj . 101.266 gld. 90 kr.

Anton Jeršinovič l. r.,
ravnatelj.

Avgust Kunc l. r., Martin Malerič l. r., Franc Šušteršič l. r.,
odborniki.

Z glavnimi in pomočnimi knjigami primerila in v redu našla:

Anton Pavlin l. r.,
računski pregledovalec.

Franc Šetina l. r.,
računskega pregledovalca namestnik.